

TANTÁRGYI PROGRAM

1. **A tantárgy kódja:** RHRTB64
2. **A tantárgy megnevezése (magyarul):** Határellenőrzési ismeretek
3. **A tantárgy megnevezése (angolul):** Knowledge of border control
4. **Kreditérték és képzési karakter:**
  - 4.1. 3 kredit
  - 4.2. a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke: 50 % gyakorlat, 50 % elmélet
5. **A szak(ok), szakirányok/specializációk megnevezése (ahol oktatják):** Rendészeti Igazgatási Alapképzési Szak, Migrációs Szakirány
6. **Az oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:** Határrendészeti Tanszék
7. **A tantárgyfelelős oktató neve, beosztása, tudományos fokozata:** Kui László, tanársegéd
8. **A tanórák száma és típusa**
  - 8.1. össz óraszám/félév:
    - 8.1.1. nappali munkarend: 56 (28 EA + 2 SZ + 26 GY)
    - 8.1.2. levelező munkarend: 16 (8 EA + 2 SZ + 6 GY)
  - 8.2. heti óraszám - nappali munkarend: 4
  - 8.3. Az ismeret átadásában alkalmazandó további sajátos módok, jellemzők: -
9. **A tantárgy szakmai tartalma (magyarul):** A határellenőrzéshez kapcsolódó alapismeretek, terminus-technikus elsajátítása. A határellenőrzés alapját képező nemzetközi, európai uniós és nemzeti szabályozórendszer. A határellenőrzés végrehajtására hivatott szervek általános ismerete, feladatrendszerük áttekintése. A határellenőrzés végrehajtását meghatározó differenciálás (állampolgársági kör, államok viszonya). Az integrált határigazgatási modell és az integrált határigazgatási stratégiák. Okmányismeret. A személyazonosítás végrehajtása. A biztonsági okmányok védelmi elemei, az ellenőrzésük technikai eszközei és az ellenőrzés gyakorlati mechanizmusa. A személyazonosítás hagyományos és legújabb módszerei, valamint az elektronikus okmánynyilvántartó rendszerek és a dokumentációkészítés szabályai.

A tantárgy szakmai tartalma (angolul) (Course description): Mastering the basics and the technical terms of border control. The international, EU and national regulatory systems as the basis of border control. General knowledge and overview of the organisations responsible for the implementation of border control. The differentiation that defines the implementation of border control (scope of nationalities, relationship with states). The Integrated Border Management

model and strategies. Documents and their examination. Carrying out personal identification. Security features of security documents, tools and methods for their verification. Identification of persons, including traditional and novel solutions, document database systems and rules on preparing forensic documentation on a document

10. Elérendő kompetenciák (magyarul):

Tudása: Rendelkezik általános vezetés- és szervezéselméleti, gazdálkodási, valamint menedzsment ismeretekkel. Birtokában van az európai integrált határigazgatási modell európai uniós, illetve schengeni normatív szabályozásának, a szervezetekre és stratégiákra vonatkozó határrendészeti szakmai ismereteknek. Mélységében és átfogóan ismeri a rendészeti igazgatási szakterület alapvető diszciplínáit. Ismeri a rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél működő informatikai eszközöket, alkalmazásokat és rendszereket - ügyviteli, ügyfeldolgozó, nyilvántartások -, valamint a speciális technikai eszközöket és csúcstechnológiai megoldásokat. Ismeri a határellenőrzés során alkalmazandó szakrendszereket

Képességei: Magabiztosan alkalmazza a rendészeti szakterülethez kapcsolódó magyar közjogi, rendészeti civiljogi, valamint nemzetközi és európai uniós jogszabályi és etikai normákat. Megtervezi az európai integrált határigazgatási modell nemzeti vonatkozású, helyi szintű határrendészeti elemeinek működtetését. Tudatosan képes alkalmazni a feladatok végrehajtásához szükséges informatikai, valamint speciális technikai eszközöket. Képes a szakterülettel összefüggő okmányok, dokumentumok kezelésére, szerkesztésére, kitöltésére, vezetésére, jelentések és más beszámolók megírására.

Attitűdje: Nyitott és érdeklődő a tradicionális és új szakmai ismeretek, tendenciák, módszerek és technikák iránt. Nyitott, fogékony és aktív a rendészettudomány szakterületein zajló technológiai és szakmai módszertani fejlesztések megismerésére, alkalmazására, és az abban való közreműködésre. Nyitott a modern technológiák határrendészeti célú alkalmazására. Munkavégzése során politikamentesség, bajtársiasság, lojalitás jellemzi. Törekszik a határellenőrzéssel szemben támasztott követelmények maradéktalan gyakorlati érvényesítésére.

Autonómiája és felelőssége: Felelősséget vállal a munkájával és a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi és etikai normák és szabályok betartása terén. Vezetői iránymutatás alapján érvényesíti a határrendészeti szolgálati ággal szemben megfogalmazott követelményeket.

Elérendő kompetenciák (angolul) (Competences – English):

Knowledge: On successful completion of the programme, students should be thoroughly familiar with, and have a comprehensive understanding of general management and organisation theory, as well as economic and executive management of EU and Schengen normative regulations of the European Integrated Border Management Model, and border management expertise on organizations and strategies. On successful completion of the programme, students should be thoroughly familiar with, and have a comprehensive

understanding of the fundamental disciplines of law enforcement administration / IT tools, applications and systems (management, processing, and filing) at law enforcement agencies, as well as the advanced technical tools and high-tech solutions / of the specialized systems to be used during border control activities.

Capabilities: On successful completion of the programme, students should be able to routinely and confidently apply the Hungarian public law, civil legislation of law enforcement, as well as the legal and ethical standards in international contexts and within the EU in relation to law enforcement / design the operation of the national border management elements of the integrated European border management model at local level. On successful completion of the programme, students should be able to knowingly use IT and specialized technical tools to perform tasks / manage, edit, fill in, and write reports and documents related to the specialty.

Attitude: On successful completion of the programme, students should accept being apolitical, comradely and should be open to, and interested in traditional and new professional knowledge and competences, trends, methods and techniques / be open and receptive to, and active in learning about, applying and contributing to technological and professional methodological developments in law enforcement / be open to the use of modern technologies for border management purposes. On successful completion of the programme, students should devote themselves to being politically neutral, comradely, and loyal / strive to fully enforce the requirements for border control in practice.

Autonomy and responsibility: On successful completion of the programme, students should be able to take responsibility of ensuring compliance with professional, legal, as well as ethical standards and regulations applicable to their work and conduct / enforce requirements for the border guard service based on management guidance.

A tananyag kompetenciáinak meghatározása során figyelembe vettük a Frontex alábbi ajánlásait:

- Szektorális Képesítési Keretrendszer a határőrök részére I. rész [Sectoral Qualifications Framework for Border Guarding Vol.I.]; (2017) 172. p. (ISBN: 978-92-95205-82-6),
- Szektorális Képesítési Keretrendszer a határőrök részére II. rész [Sectoral Qualifications Framework for Border Guarding Vol.II.]; (2017) 58. p. (ISBN: 978-92-95205-83-3),
- Közös Képzési Alaptanterv a határőrök és parti őrk középszintű vezetői részére az EU-ban [Common Core Curriculum for Border and Coast Guard Mid-level Management in the EU]; (2019) 340. p. (ISBN: 978-92-9471-387-2),
- Közös Képzési Alaptanterv a határőrök és parti őrk alapszintű képzésére az EU-ban [Common Core Curriculum for Border and Coast Guard Basic Training in the EU] (2017) 378.p. (ISBN: 978-92-9520575-8) ajánlásait.

11. Előtanulmányi követelmények: Nincs

12. A tantárgy tananyagának leírása, tematika. Description of the subject, curriculum (magyarul, angolul - English):

12.1. Határellenőrzéshez kapcsolódó általános ismeretek (General knowledge related to border control)

A határellenőrzés alapfogalmai és értelmezésük. Egyes államok viszonya a határellenőrzés során, állampolgársági kategóriák. Schengeni/EU/EGT államok/tagállamok/országok. Belső és külső határ fogalma, elhatárolása. A határellenőrzés felosztása. A szabad mozgás uniós jogának értelmezése, a családtag kategóriája. A szisztematikus, az alapos és a célzott ellenőrzés lényegi elhatárolása. A személyek egyes kategóriái. Átkelőhelyek típusai.

N: 4 óra előadás, 2 óra gyakorlat L: 1 óra előadás

12.2. Határellenőrzési alapismeretek (Basics of border control)

Határellenőrzést meghatározó nemzetközi, európai uniós és hazai szabályozók. Az Európai Unió kötelező érvényű elsődleges és másodlagos jogforrásai. Határőrök gyakorlati kézikönyve és a Katalógusok. Frontex rendelet. Nemzetközi szerződések rendszere, a határellenőrzést meghatározó bi-, tri- és multilaterális szerződések. Az államhatárral, rendőrség határrendészeti tevékenységével, úti okmányokkal és a határellenőrzéssel összefüggő nemzeti jogszabályok rendszere, valamint a közjogi szervezetszabályozó eszközök. Határrendészeti célú intézkedések rendszere.

N: 4 óra előadás, 2 óra gyakorlat L: 1 óra előadás

12.3. Integrált határigazgatás (Integrated Border Management)

Az integrált határigazgatási modell, és annak dimenziói. Az Európai Unió határigazgatási stratégiája. A Frontex műveleti és technikai stratégiája. Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája. Az integrált határigazgatás megvalósulása a schengeni értékelés rendszerében.

N: 4 óra előadás, 2 óra gyakorlat L: 1 óra előadás

12.4. A mélységi ellenőrzés nemzeti szabályozása, (The national regulation of inland checks)

A mélységi ellenőrzés végrehajtásának nemzeti szabályozása jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök útján. A mélységi ellenőrzés helye a határigazgatási rendszerben. A gyakorlati végrehajtás érdekében kiadott szabályozók feldolgozása. A nemzeti integrált határigazgatási stratégia és a mélységi ellenőrzés kapcsolata.

N: 2 óra előadás, 6 óra gyakorlat L: 1 óra előadás

12.5. Okmányvédelem (Document security)

Az okmányok védelmi rendszere, az okmányelemek bemutatása. Biztonsági okmányok, úti okmányok meghatározása, csoportosítása. Vízumok, tartózkodási engedélyek. Az úti okmányok elismerése. Biztonsági okmányok előállítás, védelmi rendszerük. Nyomdatechnikai elemek és eljárások. Alynymotok, szövegnyomatok, sorszámok. Síknyomtatás és az optikailag változó nyomtatok. Magasnyomtatás, mélynyomtatás, szitanyomtatás, szivárvány-nyomtatás és szimultán

nyomtatás.

N: 4 óra előadás, 2 óra gyakorlat L: 1 óra előadás 2 óra gyakorlat

12.6. Okmánynyilvántartó rendszerek és dokumentációkészítés (Electronic document registration systems and preparing documentation)

A határrendészeti szolgálati ág által alkalmazott okmány-nyilvántartási szakrendszerek (FADO, iFADO, PRADO, NEKOR, DOKIS). A felfedett hamis, hamisított, biankó és fiktív okmányokról dokumentáció készítése.

N: 2 óra előadás, 4 óra gyakorlat L: 1 óra előadás

12.7. Személyazonosítás (Personal identification)

A személyazonosítás fogalma, módszere, végrehajtása, helye és szerepe a határforgalom-ellenőrzés során. Biometria és a biometrikus elemek ellenőrzése. A személyazonosítást befolyásoló tényezők.

N: 2 óra előadás, 2 óra szeminárium, 4 óra gyakorlat L: 1 óra előadás, 2 óra gyakorlat

12.8. Az úti okmányok ellenőrzésének technikai eszközei. Az úti okmányok vizsgálata, az okmányhamisítások felismerésének lehetőségei (Technical equipment for checking travel documents. Travel document examination, methods for detecting document forgery)

Okmányvizsgáló kézi és asztali eszközök, archiváló berendezések. Az úti okmányokban alkalmazott védelmi jellegzetességek, a hamisításukra utaló jegyek felismerése. A hamis okmányok megjelölése.

N: 6 óra előadás, 4 óra gyakorlat L: 1 óra előadás, 2 óra gyakorlat, 2 óra szeminárium

13. A tantárgy meghirdetésének gyakorisága/a tantervben történő félévi elhelyezkedése: őszi szemeszter/3. félév

14. A tanórákon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A tanórák 100%-án kötelező a részvétel. Igazolatlan mulasztás esetén az aláírást meg kell tagadni. Igazolt mulasztás esetén a hallgató köteles a pótlás érdekében az előadás anyagát beszerezni, abból önállóan felkészülni. 30%-ot meghaladó hiányzás, függetlenül attól, hogy igazolt vagy igazolatlan, az aláírás megtagadását vonja maga után.

Kihelyezett (külső helyszínes) gyakorlat mulasztása esetén a foglalkozás nem pótolható, a hiányzás csak orvosi igazolás mellett, betegség miatt fogadható el. A hallgató hibájából mulasztott kihelyezett (külső helyszínes) gyakorlat esetén az aláírást meg kell tagadni.

15. Félévközi feladatok, ismeretek ellenőrzésének rendje:

A hallgató a félév során 1 zárhelyi dolgozatot ír és a gyakorlati foglalkozáson 1 kiselőadást tart.

A zárhelyi dolgozat értékelése ötfokozatú skálán történik: 61 %-tól elégséges, 71 %-tól közepes, 81-től % jó, 91 %-tól jeles.

A kiselőadás értékelése kétfokozatú: megfelelt / nem felelt meg. Nem megfelelt a kiselőadás, ha abban tárgyi tévedések vannak, nem a megadott/választott témához kapcsolódik, ha a cím és a tartalom nincs összhangban, az előadó a saját állításait nem tudja indokolni, megvédeni, illetve ha

előadásmódja nem magabiztos tárgyi tudást sugároz.

A meg nem írt zárhelyi dolgozatot az oktató által meghatározott időpontban egy alkalommal lehet pótolni. Az elégtelen zárhelyi dolgozatot az oktató által meghatározott időpontban egy alkalommal lehet javítani, annak sikertelensége esetén az aláírás megtagadható. A javító zárhelyi dolgozat eredménytelensége esetén az adott témakörből a szorgalmi időszak vége előtti tizedik munkanapig az oktató a hallgató részére méltányos esetben szóbeli beszámolót engedélyezhet.

Kiselőadás pótlása csak abban az esetben lehetséges, ha azt a hallgató betegsége vagy egyéb méltányolható okból számára engedélyezett távollét miatt nem tudta a megadott időpontban megtartani. A pótlás feltétele, hogy a hallgató az előadását a tervezett bemutatás időpontjára eljuttassa az oktátónak (elektronikusan vagy nyomtatva). Kiselőadás pótlása az oktató által megadott időpontban történik.

Nem megfelelő kiselőadás javítására nincs lehetőség.

16. Az értékelés, az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei:

16.1. Az aláírás megszerzésének feltételei:

Az aláírás megszerzésének feltétele a 14. pontban meghatározott arányú részvétel a foglalkozásokon és a 15. pontban meghatározott félévközi feladatok legalább elégséges teljesítése.

16.2. Az értékelés:

Vizsga: kollokvium (írásbeli és szóbeli). Az írásbeli vizsga értékelése kétfokozatú: megfelelt vagy nem megfelelt. Az írásbeli vizsga megfelelt eredménye a feltétele a szóbeli vizsga megkezdésének. Nem megfelelt írásbeli vizsgarész esetén szóbeli vizsga nem tehető és a vizsga értékelése elégtelen. A vizsga során a félévben elhangzott, a 12. pontban megjelölt tematika alapján a tanóra anyagából és a kötelezően megjelölt irodalomból kell számot adni.

16.3. A kreditek megszerzésének feltételei:

A kreditek megszerzésének feltétele az aláírás megszerzése és legalább elégséges vizsgajegy.

17. Irodalomjegyzék:

17.1. Kötelező irodalom:

1. Varga – Verhóczki: Határrendészeti alapismeretek. Egyetemi jegyzet, Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó Zrt., 2013. (ISBN: 978-615-5344-11-4)
2. Balla József: Határőrizeti intézkedések a migrációs válság kezelésére és megszüntetésére. In.: Tóth Péter (szerk.): Magyarország és a 2015-ös migrációs válság, Dialóg Campus Kiadó, Budapest,(2017) (ISBN 978-615-5376-63-4)83-100.
3. FRONTEX: Az európai integrált határigazgatásra vonatkozó technikai és operatív stratégia (2019) 95. p. (ISBN: 978-92-9471-382-7)
4. Balla József: A biometrikus adatokat tartalmazó úti és személyazonosító okmányok biztonságnövelő hatása a határ-, illetve közbiztonság alakulására (Budapest, Dialóg Campus Kiadó-Nordex Kft (2019). (ISBN: 9786156020505)

5. Som Krisztián: A magyar úti okmányok 1848-2012 – Budapest, 2014, NBSZ és SZBMRTTT közös kiadványa (ISBN: 978-963-89-8283-4)

17.2. Ajánlott irodalom:

1. Vájlok: Magyarország határképviselési rendszere. (Egyetemi jegyzet, NKE-RTK 2013. ISBN 978-615-5344-09-1)
2. A határellenőrzés múltja, jelene és jövője. Gaál – Hautzinger (szerk.), Pécsi Tudományos közlemények, Pécs (2017.) (ISBN: 978-963-12-9151-3)
3. Balla József: Határforgalom ellenőrzési technológia kontra közokirat-hamisítás, Határrendészeti Tanulmányok, 16. évf. 1. sz., (2019)., (ISSN: 1786-2345-2061-3997) - p. 5-58.
4. Balla József: Úti okmányok a XX. század elején és végén, avagy az úti okmányok 110 éve. Határrendészeti Tanulmányok, 13. évf. 2. sz., (2016), (ISSN: 1786-2345-2061-3997) - p. 30-44.
5. Bencsik Péter: Kelet és nyugat között. Államhatárok, úti okmányok, határátlépés Magyarországon és Csehszlovákiában (1945-1989), Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történelemtudományi Intézet. (2019.) ISBN 978 963 41 6176 9.

Budapest, 2020. február 21.

Kui László
tanársegéd
tantárgyfelelős
sk.